

Alkotmánybíróság

1015 Budapest

Donáti u. 35-45.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

SZEVEDI TORVÉNYSZÉK

Érke.: 2018 FEBR 19. h2

Példány: _____ Mell: _____

Az ügyiratsz. 7940097/2016

Az

(székhely: [redacted] adószám: [redacted] ALKOTM

[redacted] törvényes képviselő: [redacted] ügyvezető) az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő.

Ügyszám:	10/628-0/2019 ~~10/347-0/2018~~
Érkezett:	2018 FEBR 27 2019-04-05 jav. Jel
Példány:	2
Melléklet:	2x9 + 11 db
Kezelőiroda:	eli

1. Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az alábbiakban részletesen kifejtendő indokok alapján a Kúria Pfv.VII.21.889/2017/11. számon hozott ítéletét (a továbbiakban: határozat, I/1. szám alatt csatolva), valamint a Szegedi Ítéltábla Gf.III.30.084/2017/4. számon hozott ítéletét (I/2. szám alatt csatolva) mint alaptörvény-ellenes bírói döntéseket semmisítse meg.

2. Kérelmem anyagi jogi jogalapja Magyarország Alaptörvényének XXVIII. cikk (1) bekezdése (tisztességes eljáráshoz való jog -indokolási kötelezettség, fegyveregyenlőség elve, törvényes és pártatlan bírósághoz való jog). A Kérelem további jogi alapja Magyarország Alaptörvényének XIII. cikk (1) és (2) bekezdése (tulajdonhoz való jog). Kérelmem eljárásjogi alapja az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 27. §-a, amely alapján az Alkotmánybíróság felülvizsgálja a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangját, és megsemmisíti az alaptörvény-ellenes bírói döntést.

3. A személyes érintettségemet igazolja, hogy a megtámadott ítéletek meghozatalához vezető peres eljárás alperesi részvételemmel zajlott.

4. A beadványt határidőben nyújtom be, a Kúria ítéletét az Indítványozó jogi képviselője ugyanis 2017. december 20-án vette kézhez, így az Abtv.30. § (2) bekezdésében foglalt határidő megtartott.

5. A jelen ügy tárgyát képező alkotmányossági kérdés „alapvető alkotmányjogi jelentőségű” (Abtv. 29. §), a felperesi részvételemmel zajlott eljárás során kiemelt jelentőséget kellett volna tulajdonítani azon alkotmányos eljárási garanciáknak, amelyek az egyént az igazságszolgáltatás során Alaptörvényben rögzítetten megilletik. Megjegyzem, jelen panaszbeadvány által érintett alapjog olyan természetű, amely a t. Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében is jogi személyeket is megillet. Jelen beadvány által érintett jogvitát az is kiemelten fontossá teszi, hogy a rendesbíróságok döntése teljességgel „önkényes” volt, alapvető, kialakult joggyakorlattal ellentétes, és ezért előre nem látható döntéseket hoztak. Mindezt ráadásul tette egy olyan végső szót kimondó kúriai tanács melynek összetételéről, pontosabban annak változásáról én csak utólag értesültem.

Alkotmányjogilag releváns tényállás

6. Jelen indítvánnyal érintett polgári peres eljárás felperes a [REDACTED] [REDACTED] a továbbiakban: [REDACTED] volt. A [REDACTED] áttá el [REDACTED]. A [REDACTED] jelen eljárástól független okokból 2015. szeptemberében felszámolás alá került. A per egyik alperese az [REDACTED] majd a perbe bevonásra került az [REDACTED] azaz az Indítványozó. A jogvita lényegét az képezte, hogy a Felperes – aki egyben Felperes kisebbségi tulajdonosa is egyben - álláspontja szerint az [REDACTED]-re indítványozó „nem megengedhetően” a [REDACTED] szemben fennálló követelést az [REDACTED]-re engedményezte, melyet Felperes azután be is számított a [REDACTED] vele szemben fennálló követeléseibe.

7. Az [REDACTED] 2014. októberében megvásárolta a [REDACTED] a jelen per 2. rendű alperesétől – Indítványozótól – a már említett kisebbségi üzletrészt. Az ügy közvetlen előzménye, hogy a [REDACTED] (Felperes) 2013. decemberében az [REDACTED]-tól (Indítványozótól) és a [REDACTED] Önkormányzattól ún. tagi kölcsönt vett fel. Az Indítványozótól Felperes által felvett hitel 490 millió forint volt.

8. Az [REDACTED] az [REDACTED] tagja is, az előző mondatban említett hitelt valójában az [REDACTED] nyújtotta a [REDACTED], a következő konstrukcióban. Az [REDACTED] vett fel hitelt 2013. december 20. napján a [REDACTED]-tól azzal a céllal és azzal kifejezett feltétellel, hogy azt az [REDACTED] nek fogja átadni, annak kizárólagos felhasználási céljával, hogy az [REDACTED] ebből teljesítse a tagi kölcsön vállalását a [REDACTED] – Felperes – felé. Az [REDACTED] teljesítette a kölcsönszerződésből eredő kötelezettségét, és az [REDACTED]-tól fentiek szerint kapott hitelből folyósította 2013. december 23. napján a [REDACTED] - Felperes - részére. Azt is fontos ezen a ponton rögzíteni, hogy az [REDACTED] nem „ajándékba” kapta az [REDACTED] [REDACTED]-tól a pénzt, hanem az *de facto* tartozás, amit szerződéses feltételek szerint neki is ki kell egyenlíteni. A szerződésben nevesített teljesítési mód a beszámítás is szerepelt.

9. Az [REDACTED] adásvétellel vegyes csere útján megszerezte a [REDACTED] [REDACTED]-ben az [REDACTED]-t megillető üzletrészt 2014. szeptember 03. napján, azonban a tagi kölcsön – ami így már nem volt tagi kölcsön – az [REDACTED] követelése maradt a [REDACTED] szemben. Az A [REDACTED] az [REDACTED] felé fennálló kölcsöntartozását úgy rendezte, hogy rá engedményezte a [REDACTED] re a részéről a [REDACTED] vel fennálló követelését. Ennek részletesebb kifejtésére csatolom az erről szóló közjegyzői okiratot (I.3. szám alatt csatolva). Magyarán, az eredetileg is az [REDACTED] által nyújtott hitel (hiszen ő szerezte be a pénzt a [REDACTED]) pro forma is visszaszállt az [REDACTED]-ra. Az engedményezés előtt az [REDACTED] felmondta a kölcsönszerződést, így az esedékessé is vált.

10. A [REDACTED] rentábilis működtetése (Indítványozótól és az [REDACTED]tól függetlenül, főként a „rezsicsökkentés” néven ismertté vált hatósági árcsökkentés miatt,

[REDACTED]
nagy összegű kölcsönszerződését a [REDACTED] irányában 2015. április 8-án felmondta. A [REDACTED] helyzetét ez a lépés nagyon megrendítette, és ez ahhoz vezetett, hogy 2015. szeptember 15-ei hatállyal felszámolás alá került.

11. Az [REDACTED] a rá engedményezett kölcsönszerződésből a [REDACTED] szemben fennálló követeléseit beszámította a [REDACTED] vele szemben fennálló követeléseibe – több részletben – 2015. áprilisában, májusában és júniusában. (A [REDACTED] – melyben ne feledjük, az [REDACTED] kisebbségi tulajdonos volt -, egy ún. ÁFA-csoportba tartozott az [REDACTED]-vel és az [REDACTED]-vel, tehát Indítványozóval. Az [REDACTED] volt a vezetője a csoportnak, az esetlegesen visszajáró ÁFA-t ő osztotta vissza a csoport tagjainak. Az ilyen címen járó ÁFA-tartozásba számította be az [REDACTED] követelését. Ezen konstrukció természetesen legális és bevett gyakorlat, melynek jogszerűségéhez jelen eljárásban sem fért kétség, az ÁFA csoport tagok ugyanis együttesen számítanak egy adóalanynak, ahogy az ÁFA tagok felelőssége is egyetemleges egymás tartozásaiért. Ebben az esetben az ÁFA tagok elszámolása már nem azonos azzal, mintha az adóhatóság felé történne ez az elszámolás, mert ezt minden tag helyet a képviselő végzi.)

12. Ezzel kapcsolatban az is hangsúlyozandó, hogy a [REDACTED] vagyonában egy forint kár nem keletkezett, pénzmozgás nem történt – ami a beszámítás jogintézményének lényege. Hogy ez mennyire teljesen legális pénzügyi-jogi lépés, jól mutatja, hogy beszámításra egy felszámolási eljárásban, annak folyamán is lehetőség van. Jelen esetben pedig erre a lépésre még a felszámolás előtt került sor. Való igaz, olyan helyzetben, amikor a [REDACTED] anyagi nehézségei már ismertek voltak – de ennek nagy jelentősége nincsen, mint azt a későbbiekben részletesen ki fogom fejteni.

13. A 2016. május 23-án – tehát az események után egy évvel – kelt keresetlevelében a felszámoló a [REDACTED] nevében pert indított az [REDACTED] ellen, majd bevonva ebbe a perbe az [REDACTED]-t, kérve, hogy állapítsák meg a beszámítás „fedezetelvonó” jellege, valamint – másodlagosan – kártérítési igénnyel élt a régi Ptk. 339. §-a alapján amiatt, hogy az [REDACTED] (Felperes állítása szerint) tudatosan és rosszhiszeműen generált olyan tartozásokat, „melyekben beszámítással annulálhatja (sic!) a fizetési kötelezettségeit” (Keresetlevél I/4. szám alatt csatolva).

14. A perbe felperesi beavatkozóként belépett [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] Önkormányzata is, mely a Felperes kérelmein túl kérte az [REDACTED] és az [REDACTED] [REDACTED] közti engedményezési szerződés fedezetelvonó jelleg miatti hatálytalanságának megállapítását, valamint, arra az esetre, ha ez a kérelme nem fogna helyt, az engedményezési szerződés jóerkölcsbe ütközésének megállapítását.

15. A Szegedi Törvényszék a 7.G.40.097/2016/32. számú ítéletével a keresetet elutasította (I/5. szám alatt csatolva). A Törvényszék a jóerkölcsbe ütközés tekintetében hangsúlyozottan arra az álláspontra helyezkedett, hogy az fel sem merülhet, hiszen cégcsoporton belüli követelés átruházás teljesen elismert gyakorlat az üzleti életben. A Felperes által vélelmezett cél – más hitelező előnyben részesítése vagy a [REDACTED] vagyonának csökkentése – nem volt igazolt, különösen a vagyonsökkenés nem következett be. Felszámolási eljárásban így „fedezetelvonás” nem is értelmezhető, hiszen a beszámítás jellegéből adódóan pénzmozgás nem történt, a [REDACTED] vagyona változatlan maradt.

16. Felperesi és beavatkozási fellebbezés nyomán a Szegedi Ítéltábla a Gf.III.30.084/2017/4. számú ítéletével részben megváltoztatta az elsőfokú ítéletet és megállapította, hogy az engedményezési szerződés érvénytelen, 511 millió forint megfizetésére kötelezte Indítványozót, az [REDACTED]-t pedig mindennek tűrésére kötelezte. Az Ítéltábla álláspontja szerint „nyilvánvalóan” sérti a jóerkölcsöt, ha egy „fizetéseképtelen” társasággal szemben valaki úgy köt szerződést, hogy „szerződésszegően”

visszatartott ÁFA kötelezettségbe számítva ezen kötelezettség megszűnjön. Fontos momentum, hogy az Ítéltábla semmivel nem indokolta meg, hogy miért tartja jogellenesnek az ÁFA visszatartását, és miért gondolja, hogy a [REDACTED] az ügyeletek időpontjában fizetéseképtelen volt (annak dacára, hogy maga az ítélet rögzíti, hogy „felszámolásközei” helyzetben volt csak). A kérdéseket csak egy odavetett félmondatban elemezi, ami 500 millió forintos összegnél több, mint furcsa.

17. Az [REDACTED] és az Indítványozó 2017. július 24-én felülvizsgálati kérelemmel fordult a Kúriához (I/6. szám alatt csatolva.)

18. A Kúria Pfv.VII.21.889/2017/11. számon 2017. november 28-án hozott, és az [REDACTED] és Indítványozó jogi képviselőjének 2017. december 20-án kézbesített ítéletével (I/1. szám alatt csatolva) a jogerős ítélet hatályában fenntartotta. A Kúria ítélkező tanácsának összetételében az Indítványozó számára érthetetlenül a felülvizsgálati kérelem benyújtása után változás következett be. A Kúria Pfv.VII.21.889/2017/3. számon hozott végzésével az Indítványozó kérésének megfelelően felfüggesztette a jogerős ítélet végrehajtását (I/7. szám alatt csatolva.) Ezt a végzést 2017. szeptember 5-én hozta a Kúria, az ítélkező tanács tagjai [REDACTED] elnök, [REDACTED] előadó bíró és [REDACTED] bíró voltak. Az ítéletet ezzel szemben [REDACTED] elnök, [REDACTED] előadó bíró és [REDACTED] hozták. Az ítélkező tanács tagjainak 2/3-a tehát kicserélődött az Indítványozó számára ismeretlen okból és erről őt előzetesen senki nem értesítette, azzal a tárgyaláson – ahol az ítéletet is meghozták – szembesült (az idéző végzésen csak a tanácselnök neve szerepelt bevett szokás szerint, hiszen az csak pervezető-adminisztratív végzés.) [REDACTED] a Győri Ítéltábláról az OBH elnöki döntése értelmében kirendelt bíróként dolgozott a Kúrián 2017 október 1-je és december 31-e között (az ezt bizonyító kúriai ügyelosztási rend I/8. szám alatt csatolva).

19. A Kúria álláspontja szerint az Ítéltábla érvei a jóerkölcsbe ütközés tekintetében helyesek voltak. A Kúria ebben a körben viszont semmilyen módon nem reagált az Indítványozó és az [REDACTED] felülvizsgálati kérelemben kifejtett érveire, csak

„helytállónak” minősítette a jogerős ítélet megállapításait. A Kúria az ÁFA-tartozás lejátsága kapcsán úgy vélte, hogy azt maga az [REDACTED] ismerte el azzal, hogy abba beszámította a saját követelését, és „ezzel ellentétes bizonyítást” pedig ez „bizonyítási érdekébe” tartozott, nem ajánlott fel. Arra a Kúria nem tért ki, hogy a „lejátsága” (jelentsen is ez bármit ebben a körben), miért jelenti egyben azt is, hogy az [REDACTED] jogellenesen tartotta vissza a [REDACTED] járó ÁFA-t (mely „lejárt” követelés érvényesítéséért a kereset benyújtása előtt a [REDACTED] semmilyen lépést nem tett.) Annál is inkább sajátos ez, mert az ÁFA csoport szabályzatot nem tette vizsgálat tárgyává, az ÁFA csoport szabályzat tartalmát pedig Felperes nem vitatta.

A bírói döntések alaptörvény-ellenességének okai

- Tisztességes eljáráshoz való jog – általános elvek

20. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése deklarálja a tisztességes eljáráshoz való jogot. Az AB klasszikus megfogalmazásában: „a tisztességes eljáráshoz való jog az Alkotmányban explicit módon nem nevesített, de az alkotmánybírósági gyakorlatban az 57. § (1) bekezdésébe foglalt független és pártatlan bírósághoz való jog, illetve a 2. § (1) bekezdéséből eredő eljárási garanciák védelmének egymásra vonatkoztatásából tartalmilag levezetett alkotmányos alapjog” [315/E/2003. AB határozat].

21. „A „tisztességes eljárás” (fair trial) követelménye nem egyszerűen egy a bíróságnak és az eljárásnak itt megkövetelt tulajdonságai közül (ti. mint „igazságos tárgyalás”), hanem [...] az Alkotmány alkotmányi rendelkezésben foglalt követelményeken túl – különösen a büntetőjogra és eljárásra vonatkozóan – az 57. § többi garanciájának teljesedését is átfogja. Sőt az – 57. §-a tartalmához és szerkezetéhez mintát adó eljárási garanciákat tartalmazó cikkei általában elfogadott értelmezése szerint a fair trial olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az

eljárás 'méltánytalan' vagy 'igazságtalan', avagy 'nem tisztességes' [6/1998. (III. 11.) AB határozat]. A tisztességes eljáráshoz való jog alkotmányos követelménye több elvet és garanciális elemet is magában foglal, így a bírósághoz fordulás jogát, a pártatlanság valamint a jogegyenlőség követelményét, az ésszerű időn belüli eljárást, a fegyveregyenlőség elvét és a jogorvoslathoz való jogot is.

22. Több alkotmánybíróági döntés rámutatott, hogy az eljárás tisztessége olyan minőség, amely az eljárás egészének figyelembevételével ítéltető meg. Az Alkotmánybíróság az erre vonatkozó döntéseiben meghatározza a tisztességes eljárás által megkövetelt általános ismérveket. Kiemelte, hogy a tisztességes eljáráshoz való joggal *„szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye”* [pl. 14/2002. (III. 20.) AB határozat, ABH 2002, 101, 108.; 15/2002. (III. 29.) AB határozat, ABH 2002, 116, 118 120.; 35/2002. (VII. 19.) AB határozat, ABH 2002, 199, 211.; 14/2004. (V. 7.) AB határozat, ABH 2004, 241, 256.]

23. A legfrissebb alkotmánybíróági gyakorlat értelmében a tisztességes eljáráshoz való jog vizsgálata kapcsán a szükségességi-arányossági teszt alkalmazása is indokoltá válik. Az Alkotmánybíróság III/1522/2014. számú 2014. november 11-én kelt határozatában mondta ki a következőket: *„A jelen ügyben azt kellett megvizsgálni, hogy a keresetindítási határidő rövide, mint a bírósághoz való fordulás jogának, valamint a tisztességes eljáráshoz való jognak a korlátozása megfelel - e az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében írt szükségességi - arányossági tesztnek, mely szerint alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”* [említett határozat 152.]

a) *Törvényes, független és pártatlan bírósághoz való jog (Alaptörvény XXVIII. Cikk (1) bekezdés*

24. Az Ítélet sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot mivel azt arra törvény által fel nem hatalmazott bírói tanács hozta, az [REDACTED] vele együtt az Indítványozó törvényes és pártatlan bíróhoz való jogának teljes kiüresítése mellett.

25. Jelen ügy szempontjából kiemelt jelentőséggel bír a strasbourgi székhelyű Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: Bíróság) gyakorlata, különösen a *Miracle Europe Kft. v. Hungary* ügyben (no. 57774/13) 2016. január 12-én hozott ítélet, amely ügy szintén a törvényes bíróhoz való jogot elemezte. A 6. cikk 1. bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jog megköveteli, hogy az ügyet egy „független és pártatlan” bíróság tárgyalja. Közeli kölcsönhatás van a „függetlenség” és „pártatlanság” garanciái között. A Bíróság ezért gyakran együtt vizsgálja a két követelményt (*Kleyn és mások kontra Hollandia* [GC], § 192). A Bíróság rögzítette, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog olyan kiemelt szerepet játszik egy demokratikus társadalomban, hogy semmi nem indokolja az Egyezmény 6. Cikkének megszorító értelmezését. Ezen Cikkre alapított gyakorlatát tovább elemezve a Bíróság megállapította, hogy az ügyben eljáró bírói fórumnak a 6. Cikk értelmében minden esetben „jog által megalakítottak” kell lennie, mely feltétel a jogállamiság alapelveinek az Egyezmény és Jegyzőkönyvei által is védett egyik alapkövetelménye.

26. Az előbbieken használt „jog” kifejezés a 6. Cikk kapcsán a Bíróság döntése értelmében nem csak az eljáró fórum megalakítására és hatáskörére irányadó jogi szabályozásra vonatkozik, hanem bármely egyéb, hazai rendelkezésre, amely eredményeként beavatkozás történhet az ítélkezésben résztvevők személyére, az ítélő testületre nézve. Ez a követelmény pedig többek között kiterjed a bíróság függetlenségére, hivatali idejükre, a pártatlanságra és az eljárási garanciák meglétére. Ezen felül a „jog” hivatkozott ügyben értendő és vizsgálendő fogalma nem csak a bíróság megalakítására vonatkozó szabályozásra, hanem magának, az általa lefolytatott eljárásra vonatkozó szabályozásra is kiterjed. Fenti követelmények vizsgálata során megállapított visszasság pedig egyértelműen a 6. Cikk sérelmét jelenti a strasbourgi gyakorlat szerint.

27. A Bíróság külön is hangsúlyozta, hogy a fórum függetlensége a végrehajtó hatalom önkényétől való függetlenséget is jelenti, amely a Parlament által megalkotott szabályok mentén működik. Nem engedhető meg a Bíróság álláspontja szerint, hogy az igazságszolgáltatási rendszert egy „bírói hatóság” irányítsa, noha természetesen arra van/lehet hatásköre, hogy releváns hazai jogszabályokat értelmezzen. Ebből kifolyólag a Bíróság osztotta azt az álláspontot, hogy az ügyek átszignálása csak olyan jogi környezetben történhet, amelyre vonatkozó szabályokat a jogalkotó átlátható, előre megismerhető és objektív paraméterek mentén alkotta meg, és csak minimális teret engednek a diszkrecionális döntések meghozatalának.

28. Annak megítélésakor, hogy egy bíróság a 6. cikk 1. bekezdésének követelményei szerint függetlennek tekinthető-e, a látszatoknak is jelentősége van (*Sramek kontra Ausztria*, § 42). A függetlenség látszatával kapcsolatban az érintett fél nézőpontja fontos, de nem döntő. E vonatkozásban az a meghatározó, hogy az érintett fél aggályai „objektíve megalapozottnak” tekinthetők-e (*Sacilor-Lormines kontra Franciaország*, § 63). Tehát semmilyen probléma nem merül fel a függetlenség tekintetében, ha a Bíróság úgy ítéli meg, hogy egy „független külső szemlélőben” nem vetődnének fel a függetlenségre vonatkozó kételyek a tárgyalta ügy körülményei között (*Clarke kontra Egyesült Királyság*(dec.)).

29. A 6. cikk 1 bekezdése előírja, hogy a hatálya alá eső bíróság pártatlan legyen. A pártatlanság általában kiterjed az előítélet vagy elfogultság hiányára, és létezése számos módon tesztelhető (*Wettstein kontra Svájc*, § 43; *Micallef kontra Málta* [GC], § 93). A függetlenség és pártatlanság fogalma szoros kapcsolatban van, és a körülményektől függően együttes vizsgálatot igényelhet (*Sacilor-Lormines kontra Franciaország*, § 62; *Oleksandr Volkov kontra Ukrajna*, § 107).

30. A pártatlanság meglétét a következők alapján kell meghatározni (*Micallef kontra Málta* [GC], §§ 93):

- a szubjektív teszt, ahol figyelemmel kell lenni az érintett bíró személyes viselkedésére és meggyőződésére, vagyis arra, hogy a bírónak volt-e személyes előítélete vagy elfogultsága az adott ügyben;

- az objektív teszt azt vizsgálja, hogy a bíróság és – egyebek mellett – annak összetétele megfelelő garanciákat nyújtott-e arra, hogy kizárjon mindenfajta legitim kétséget pártatlansága tekintetében.

31. Mindazonáltal, nincs kristálytisztá elválasztás a szubjektív és objektív pártatlanság között, minthogy egy bíró viselkedése nem csupán egy külső szemlélő szempontjából ébreszthet kétséget a pártatlanság tekintetében (objektív teszt), de felvetheti a bíró személyes meggyőződésének kérdését is (szubjektív teszt). Meg kell vizsgálni, hogy a bíró viselkedésétől függetlenül vannak-e megállapítható tények, amelyek kétséget ébreszthetnek pártatlansága tekintetében. Amikor egy testületként működő szervre, bírói tanácsra vonatkoztatják ezt az elvet, azt jelenti, hogy el kell dönteni: a testület bármely tagjának személyes viselkedésétől függetlenül vannak-e megállapítható tények, amelyek magával a testület pártatlanságával kapcsolatban ébresztenek kételyeket. Ebből következően az érintett személy nézőpontja fontos, de nem döntő a tekintetben, hogy egy adott ügyben van-e legitim ok attól tartani, hogy egy meghatározott bíró (*Morel kontra Franciaország*, §§ 45-50; *Pescador Valero kontra Spanyolország*, § 23) vagy egy testületként eljáró bírói szerv (*Luka kontra Románia*, § 40) nem pártatlan. E vonatkozásban az a meghatározó, hogy ezt a félelmet lehet-e objektíven megalapozottnak tartani (*Wettstein kontra Svájc*, § 44; *Pabla Ky kontra Finnország*, § 30; *Micallef kontra Málta* [GC], § 96).

32. Ebben a tekintetben a látszatnak is van bizonyos jelentősége, másképpen fogalmazva, „nem csak igazságot kell szolgáltatni, igazságosnak is kell látszani”. Az a közbizalom forog kockán, amelynek erősítése a bíróságok feladata egy demokratikus társadalomban. Tehát, minden bírónak, akivel szemben legitim módon felmerül a kétely, hogy nem pártatlan, vissza kell lépnie az ügy tárgyalásától (*Micallef kontra Málta* [GC], § 98).

Az Alkotmánybíróság gyakorlata

33. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben legrelevánsabb, alaphatározata a 36/2013. (XII.5.) AB határozat, amelyben maga a testület is utal arra a tényre, miszerint a törvényes bíróhoz való jog kérdésében – noha hivatkozható a korábbi gyakorlat –, ám sajnálatosan nem bővelkedhetünk ezt a konkrét, a tisztességes eljáráshoz való jog részelemet vizsgáló döntésekben. Így jelen beadvány megítélésakor egyik legfontosabb iránymutatóul ez a határozat szolgálhat.

34. A testület az említett határozatban a törvényes bíróhoz való jog kapcsán fontos elveket fektetett le. Elsőként is megállapította, hogy *„törvény által felállított bíróságra vonatkozó követelmény magában foglalja a törvényes bíróhoz való jogot, vagyis azt, hogy egy konkrét ügyben az eljárási törvényekben megállapított általános hatásköri és illetékességi szabályok szerint irányadó bírói fórum (bíró) járjon el. Ezt az alkotmányos elvet a Bszi. az Alapelvek között úgy fogalmazza meg, hogy senki sem vonható el törvényes bírójától [8. § (1) bekezdése]. A törvény által rendelt bíró pedig az eljárási szabályok szerint a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend alapján kijelölt bíró [8. § (2) bekezdés]. A törvényes bíró tehát: a törvényben előre meghatározott hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend szerint kijelölt bíró. Az ügyelosztási rendet az objektivitás és a személytelenség biztosítása, az önkényesség kizárása érdekében előző évben állapítja meg a bíróság elnöke, amely a tárgyévben kizárólag szolgálati érdekből vagy a bíróság működését érintő fontos okból módosítható [9. § (1) bekezdés]. Ebből következik, hogy a bíró és az ügy egymáshoz rendelése alkotmányosan csak előre meghatározott, általános szabályok alkalmazásával objektív alapokon történhet.” [32]*

35. Az Alkotmánybíróság a 993/B/2008. AB határozatában (továbbiakban: Abh.2.) azt is megállapította, hogy *„a "törvényes bírótól való elvonás tilalma" - az önkényes ügyelosztási renddel szemben - az eljárás résztvevőit megillető biztosíték, aminek csak egyik eleme a*

Bszi. szabályaira épülő szolgálati beosztás szisztémája. Annak megítélésekor, hogy a konkrét ügyben ki tekinthető törvényes bírónak, ugyanilyen súllyal jönnek számításba - többek között - az eljárási törvénynek a hatáskörre, illetékességre, a jogorvoslati rendre és a tisztességes eljárás követelményének biztosítására vonatkozó további rendelkezései. Az pedig éppen a törvény előtti egyenlőség érvényesülését szolgálja, hogy az említett jogszabályok mindenki számára olyan bíró közreműködését garantálják, akitől az ügy tárgyilagos megítélése nyilvánvalóan elvárható.” [III.2.]

36. Az Alkotmánybíróság a pártatlanság megítélése kapcsán figyelemmel van az Emberi Jogok Európai Bíróságának (EJEB) a joggyakorlatára. Ennek fényében a bírói pártatlanság tekintetében a külső látszat is jelentős szerephez jut. Azokban az ügyekben, amelyekben kétség támad a bíró pártatlansága tekintetében, az eljárás alá vont személy kételye fontos ugyan, de a döntő jelentőségű körülmény mégis az, hogy ez a kétely objektív szempontokkal igazolható-e, vagyis a bíró pártatlanságának látszata válik-e kétséggé [34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [32]]. Az Alkotmánybíróság ma is irányadónak tekinti a 67/1995. (XII. 7.) AB határozatban megfogalmazottakat, amely szerint: „A pártatlan bírósághoz való alkotmányos alapjog az eljárás alá vont személy iránti előítéletmentesség és elfogulatlanság követelményét támasztja a bírósággal szemben. Ez egyrészt magával a bíróval, a bíró magatartásával, hozzáállásával szembeni elvárás, másrészt az eljárás szabályozásával kapcsolatos objektív követelmény: el kell kerülni minden olyan helyzetet, amely jogos kétséget kelt a bíró pártatlansága tekintetében.” (ABH 1995, 346, 347.)

A fenti elvek alkalmazása jelen ügyre

37. Amint a fenti strasbourgi és alkotmánybírósági esetjogból világosan kitűnik, egy bíróságnak nem pusztán függetlennek és pártatlannak kell lennie, hanem annak is kell látszania. Amennyiben egy objektív külső szemlélőben (is) kétely ébredhet tekintetben, hogy a pártatlanság és függetlenség hiányzik, úgy az ilyen bíróság által hozott ítélet

Alaptörvénybe ütköző. Jelen esetben a pártatlanság látszata nem pusztán az Indítványozó, hanem egy külső szemlélő számára is megkérdőjeleződik.

38. Az ügyet eredetileg a következő összetételű tanács tárgyalta volna a Kúrián: dr. [REDACTED] elnök, [REDACTED] előadó bíró és [REDACTED]. Ez egyértelműen kiderül a jelen ügyben, hiszen ez az összetételű tanács hozta a jogerős ítélet végrehajtásának felfüggesztéséről szóló végzést. Ez a végzés – ezt fontos leszögezni –, az Indítványozó számára kedvező határozat volt, hiszen az nem automatizmus. Ez a végzés egyben azt is sugallhatta (prejudikálás nélkül), hogy a Kúria eljáró tanácsa nem tartja kizártnak azt, hogy az Indítványozóra kedvezőtlen jogerős ítéletet hatályon kívül fogja helyezni. (Ez az ítélkezési gyakorlat realitása – nem véletlen, hogy gyakorló jogászok komoly részsikerként értékelik a Kúria végrehajtást felfüggesztő végzését.)

39. A Kúria végezetül hatályában fenntartotta a jogerős ítéletet. (Ezen a pontos is érdemes aláhúzni, hogy jelen alkotmányjogi panasz nem irányul a megtámadott ítéletek szakjogági kritikájára, nem célja „negyedfokú” jogorvoslatot keresni az Alkotmánybíróság előtt.) Önmagában ez még alkotmányossági problémát nem vet fel. Az viszont már igen, egy külső objektív szemlélő számára is, hogy ezt az Indítványozóra a felfüggesztő végzés fényében némileg meglepő módon kedvezőtlen döntést egy új összetételű tanács hozta, méghozzá úgy, hogy a tanács összetételének megváltozásáról és főként annak okairól az Indítványozót nem tájékoztatták előzetesen, pedig ez valószínűleg nem okozott volna nagy adminisztratív terhet a Kúriának. Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ismerje a bíróját, és az Indítványozót megfosztották ezen jogától.

40. Az új összetételű tanács egyik tagját – [REDACTED] – ráadásul csak egy rövid időre rendelték fel a Kúriára ítélkezni, és érdekes módon ebben a kiemelt pertárgyértékű ügyben is szerepet kapott. Összességében teljességgel érthetetlen és jogon túli megfontolások meglétének gyanúját veti fel a tanács tagjainak cseréje. Jelen ügyben az egyik fél – legalábbis áttételesen – ugyanis a magyar állam volt és ráadásul kiemelt ügyről beszélünk, ahol az eljárásjogi garanciáknak és „látszatok” betartásának még nagyobb

jelentősége van. A függetlenség és pártatlanság látszatát viszont ebben az ügyben nem sikerült fenntartani, az így meghozott kúriai ítélet ezért alaptörvény-ellenes.

b) *A fegyveregyenlőség elvének*

Releváns strasbourgi és alkotmánybíróági joggyakorlat

41. A Bíróság esetjoga értelmében a tisztességes eljáráshoz való jogra való hivatkozás megillet minden olyan személyt, aki úgy véli, hogy jogellenes beavatkozás történt valamely jogának gyakorlásába, és aki azt panaszolja, hogy nem volt lehetősége arra, hogy igényét a 6. cikk 1. bekezdésében támasztott követelményeknek megfelelően bíróság elé terjessze. (ld. *Le Compte, Van Leuven and De Meyere v. Belgium*, 23 June 1981, § 44, Series A no. 43) Az eljárás tisztessége követelményének sérelmét a Bíróság csak akkor tartja megállapíthatónak, ha azt a per későbbi szakaszaiban sem orvosolták. A tisztességes eljárás hiánya megállapítható például, ha az eljárásban a felek számára nem volt biztosítva a felek egyenjogúsága, mellérendeltsége, a megfelelő részvétel vagy a fegyverek egyenlőségének követelménye.

42. A Bíróság több esetben is hangsúlyozta a fegyverek egyenlősége elvének fontosságát. Így kiemelten kezelendő az az elvárás, mely szerint biztosítani kell a felek számára hatékony lehetőséget arra, hogy a másik fél érveit, észrevételeit cáfolhassák, arra reagálhassanak (*Buchberger v. Austria*, no. 32899/96, judgement 20 December 2001, 50. §). Ennek eszközei lehetnek akár az eljárásban részt vevő tanúhoz a meghallgatása során intézett kérdések, vagy éppen eljárási értelemben sikeresen beterjesztett (a bíróság által figyelembe vett) bizonyítások. A *Kress vs. Franciaország* ügyben kifejtett álláspontja szerint ennek a jognak lényegi tartalma: mindkét fél számára ésszerű lehetőség biztosítása arra, hogy ügyét olyan feltételek között adja elő, amelyek nem helyezik őt nyilvánvalóan hátrányos („*substantial disadvantage*”) helyzetbe ellenfeléhez képest. Általánosságban elmondható tehát, hogy egyfajta tisztességes egyensúly („*fair ballance*”) kell fennálljon a felek között.

43. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében a fegyveregyenlőség követelményére vonatkozó eddigi alkotmánybírósági gyakorlat is megerősítést nyert, amely szerint az explicit módon az Alaptörvényben csak a büntetőjogi eljárások kacsán rögzített követelmény kiterjeszthető és egyben kiterjesztendő más kontradiktórius eljárásokra is (5/2012. AB határozat).

44. A fegyveregyenlőség kérdését boncolgatta a 19/2015. (VI. 15.) AB határozat. Az ügy lényege az volt, hogy egy teherautót a magyar határon kilépéskor megbüntettek, mert túlsúlyos volt. A 6,5 órával későbbi újramérlegeléskor ez a túlsúly már nem jelentkezett, de a szankciót a másodfokú közigazgatási hatóság és a bíróság is jóváhagyta, a panaszos bizonyítási indítványainak – szakértő és tanúk meghallgatása – teljes figyelmen kívül hagyásával. A hatóságok álláspontja szerint ugyanis „lehetséges volt”, hogy a két mérés között volt lerakódás a járműről (ezt a hatóság semmivel nem bizonyította).

45. Az Alkotmánybíróság öttagú tanácsa megállapította a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét. A testület szerint ugyanis a panaszos eszköztelenné vált a bizonyítás során, a jogerős ítéletet hozó bíróság olyan releváns tényezőket hagyott figyelmen kívül, ami sérti az Alaptörvény XXVIII. Cikkét.

A fenti elvek alkalmazása a jelen ügyre

46. A Kúria számára ügydöntő jelentőségű volt, hogy az ÁFA-tartozás lejátsága kapcsán maga az [REDACTED] ismerte el azzal, hogy abba beszámította a saját követelését, és „ezzel ellentétes bizonyítást” pedig ez „bizonyítási érdekébe” tartozott, nem ajánlott fel. Arra a Kúria nem tért ki, hogy a „lejátsága” (jelentsen is ez bármit ebben a körben), miért jelenti egyben azt is, hogy az [REDACTED] jogellenesen tartotta vissza a [REDACTED] járó ÁFA-t (mely „lejárt” követelés érvényesítéséért a kereset benyújtása előtt a [REDACTED] semmilyen lépést nem tett.) Feltéve, de nem megengedve, hogy egy „lejárt” követelés azonnali meg nem fizetése súlyos, nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütköző dolog, a Kúria egy nagyon fontos eljárásjogi aspektusról megfeledkezett, amikor felrótta az Indítványozónak,

hogy miért nem bizonyította az ÁFA-tartozások lejáratlanságát. Nos, ennek egyszerű oka volt: ezzel a megfontolással az [REDACTED] és Indítványozó a jogerős ítélet indokolásában találkozott először, az elsőfokú eljárás során az ÁFA-csoporton belüli ÁFA-visszatartás jogellenességének kérdése fel sem merült. Ugyanakkor az Indítványozó szempontjából az is erőteljesen kétséges, hogy feltéve, de meg nem engedve, hogy az ÁFA összegét „jogellenesen tartotta vissza” az [REDACTED], miként állapítható meg – ha egyáltalán erre sor került volna – ezzel összefüggésben az [REDACTED] és az [REDACTED] közt korábban létrejött engedményezési szerződés jóerkölcsbe ütközése?

47. Bizonyítást folytatni, bizonyítási indítványokat tenni viszont csak az elsőfokú eljárás során lehet (illetőleg szűk körben a másodfokú eljárás során is a régi Pp. 235. §-a értelmében ha a bizonyításra a félnek fel nem róható módon előbb nem került sor.) A felülvizsgálati eljárásban ez a hiányosság bizonyosan nem pótolható. Mindezért, ha a Kúria úgy vélte, hogy az ÁFA át nem utalása jogellenes és az lejárt követelés, akkor azt is érzékelnie kellett volna, hogy az elsőfokú bíróság ezzel ellentétes jogi álláspontja okán ebben a körben a feleket semmilyen bizonyításra nem hívta fel, a bizonyítási teherről a feleket nem oktatta ki – mely kötelező a jogi képviselővel eljáró felek esetében is. Egységes a rendesbírósági gyakorlat abban is, hogy a bizonyítási teherről való kioktatás elmaradása hatályon kívül helyezési ok.

48. A Kúria nem így járt el, és ezzel megfosztotta az [REDACTED] t és az Indítványozót attól a lehetőségtől, hogy az ügy centrális részét képező kérdésben bármilyen bizonyítást elővezessen és értelemszerűen ez a hiba már semmilyen formában nem orvosolható. Pedig a probléma a polgári perrendtartás és az Alaptörvény keretein belül könnyedén megoldható lett volna – az első és másodfokú ítéletet hatályon kívül kellett és lehetett volna helyezni ebben az esetben és megfelelő instrukciókkal ellátni az alsóbb bíróságokat a bizonyítási teher kiosztása tekintetében, megadva ezzel a feleknek, de különösen az Indítványozónak a lehetőséget arra, hogy ügyét ellenfelével azonos eséllyel képviselje. Az Indítványozó már csak arra figyelemmel sem vehetett részt a többi féllel azonos esélyek és lehetőségek mentén, mert ő maga nem tett semmilyen nyilatkozatot a

Felperes felé, az engedményezésről történt értesítésen túl. Az ÁFA elszámolásra Indítványozónak ráhatása sem volt.

Mindez a fenti tájékoztatás és kioktatás elmaradt, és ez az Alaptörvény XXVIII. Cikkének sérelmére vezetett.

c) indokolt döntéshez való jog

Releváns strasbourgi és alkotmánybíróági joggyakorlat

49. Az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III.1.) számú határozatának indokolásában, figyelembe véve az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatát is, kimondta, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás követelményrendszere elismeri az indokolt bírói döntéshez való jogot is. Ezen alapvető jog minimális elvárása, hogy a bíróságok az eljárási törvényeknek megfelelően az ügyben szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit, kérelmeit kellő alapossággal megvizsgálják, és ennek értékeléséről határozatukban számot is adjanak [erről lásd: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]–[34]].

50. Figyelemmel az Alaptörvény 28. cikkében előírt jogszabály értelmezési kötelezettségre is, az Alkotmánybíróság azt vizsgálja, hogy az indokolási kötelezettséget előíró eljárási jogszabályokat a bíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott követelményeknek megfelelően alkalmazta-e. Az Alkotmánybíróság tehát a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon. [IV/3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, ABH 2012,131.; Indokolás (4) bekezdése] Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem vizsgálja azt sem, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés

eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat. [3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, ABK 2012, 504-505.; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, ABK 2012, 622-624; Indokolás (5)]

51. Az Alkotmánybíróság által vizsgált, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti. A tisztességes eljárásból fakadó elvárás tehát az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása, ami a jogállami keretek között működő bíróságok feladata. Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposítással megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket. [összefoglalóan lásd: 7/21013. (III. 1). AB határozat]

52. A Bíróság az indokolt bírói döntéshez való jogot az Egyezmény 6. Cikkében foglalt tisztességes tárgyaláshoz való jog részének tekinti. E jog pontos tartalma a Bíróság elmúlt évtizedek során számos döntésében kimunkált, széleskörű gyakorlatából olvasható ki. E körben a Bíróság kiindulópontja az, hogy a bírói döntésekkel szemben valamennyi demokratikus jogállamban elvárható az objektivitás és az átláthatóság, ami egyfelől elejét veszi az önkényes hatósági és bírósági döntéshozatalnak, másrésztől erősíti a bírósági döntéshozatalba vetett közbizalmat, és a bírói döntések tekintélyét. (*Taxquet kontra Belgium*, 926/05.; 2010. november 16.; § 90)

53. A Bíróság következetes gyakorlata szerint a tisztességes eljárás és a jogállamiság elvéhez tartozik az a követelmény, hogy a bíróságok a döntéseik alapjául szolgáló indokokat kellő részletességgel mutassák be. (*Suominen kontra Finnország*, 37801/97.; 2003. július 1.; § 34.; legutóbb megerősítve: *Vojtěchová kontra Szlovákia*, 59102/08.; 2012. szeptember 25.; § 35.) A Bíróság olvasatában az adott bírói döntés természete, és az alapul fekvő egyedi ügy körülményei határozzák meg, hogy milyen terjedelmű és mélységű indokolás elégíti ki az indokolási kötelezettség egyezménybeli követelményét. Ebből következően az indokolt bírói döntéshez fűződő jog megsértését kizárólag az alapul fekvő egyedi ügy összes körülményeinek vizsgálatát követően lehet megítélni. (*Tatishvili kontra Oroszország*, 1509/02.; 2007. február 22.; § 58.; *Grădinar kontra Moldova*, 7170/02.; 2008. április 8.; § 107.; legutóbb megerősítve: *Sholokhov kontra Örményország és Moldova*, 40358/05.; 2012. július 31.; § 67.)

54. Éppen ezért elképzelhető, hogy valamely részletkérdésre vonatkozó indokolás teljes elmaradása nem, míg egy lényegesebb kérdésre vonatkozó hiányos indokolás viszont az Egyezmény 6. Cikkében biztosított jog megsértését idézi elő. A Bíróság az indokolások fogyatékoságának foka tekintetében kijelölte azt a határvonalat, amely elválasztja az Egyezménynek megfelelően indokolt határozatokat az Egyezményt sértő hiányos vagy fogyatékos indokolást tartalmazó határozatoktól. Ennek során a Bíróság elvi élel szögezte le, hogy az indokolt hatósági döntéshez való jog semmiképpen sem jelentheti azt, hogy az ügyben eljáró bíróságot a felek valamennyi érvelése tekintetében részletes indokolási kötelezettség terhelné. (*Hiro Balani kontra Spanyolország*, 18064/91.; 1994. december 9.; § 27.; *Ruiz Torija kontra Spanyolország*, 18390/91.; 1994. december 9.; § 29.; *García Ruiz kontra Spanyolország*, 30544/96.; 1999. január 21.; § 26.; *Hirvisaari kontra Finnország*, 49684/99.; 2001. december 25.; § 30.; legutóbb megerősítve: *Sholokhov kontra Örményország és Moldova*, 40358/05.; 2012. július 31.; § 67.)

55. A Bíróság ugyanakkor azt is elvi élel mondta ki, hogy a döntéssel szemben feltétlen elvárás, hogy a bíróság az ügy lényegi részeit a szükséges alapossággal vizsgálja meg, és erről a vizsgálatáról a határozatának indokolásában is adjon számot. A Bíróság álláspontja szerint nem felel meg az Egyezmény 6. Cikkében foglalt elvárásnak, ha a felülbírálati bírói fórum az alsóbb fokú bíróságnak az ügy lényegi kérdései tekintetében kifejtett érveit további vizsgálat és a vizsgálat indokainak előadása nélkül hagyja helyben. (*Helle v. Finnország*, 20772/92.; 1997. december 19.; § 60.; *Karakasis v. Görögország*, 38194/97.; 2000. október 17.; § 27.; *Boldea v. Románia*, 19997/02.; 2007. február 15.; § 30.; *Tacquet v. Belgium*, 926/05.; 2010. november 16.; § 91.; legutóbb megerősítve: *Vojtěchová v. Szlovákia*, 59102/08.; 2012. szeptember 25., § 51. hogy az indokolás hiánya vagy fogyatékosága valamely fél írásban megfogalmazott, világosan és pontosan körülírt kérdését érinti-e. (*Hiro Balani kontra Spanyolország*, 18064/91.; 1994. december 9.; § 28.; *Ruiz Torija kontra Spanyolország*, 18390/91.; 1994. december 9.; § 30., legutóbb megerősítve: *Ilyadi kontra Oroszország*, 6642/05.; 2011. május 5.; § 44.)

Fenti elvek jelen ügyre való alkalmazása

56. A jelen ügy tárgyát képező jogvita az Ítéletábla és a Kúria előtt végül egy jogkérdésre egyszerűsödött: nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütköző-e az, hogy az [REDACTED] és az per. 2 rendű alperese, azaz az [REDACTED] a Felperes [REDACTED] nem vitatottan fennálló adósságát egymás között úgy engedményezték, hogy azáltal az Indítványozó a [REDACTED] felé fennálló ÁFA-elszámolási kötelezettségébe beszámították.

57. A Kúria erre a kérdésre igennel válaszolt. A Kúria ugyanakkor megfelelő indokát nem adta álláspontjának. A Kúria amúgy is csak 7 oldalas döntéséből az indokolás szűk két oldal. A jó bírói döntés természetesen nem mennyiségi, hanem minőségi kérdés, de ez a szám már önmagában elgondolkodtató, hiszen egy 500 millió forintos jogvitát, mely bonyolult energiajogi, polgári jogi és felszámolási jogi kérdéseket érint, két oldalban világosan felfejteni álláspontom szerint elvileg sem lehet. A jóerkölcsbe ütközés során első olvasatra úgy tűnhet, hogy a Kúria eleget tett az indokolási kötelezettség minimumának. A Kúria ugyanis az ennek a kérdésnek szentelt nem túl hosszú bekezdésben úgy vélte, hogy

az [redacted] tudott a [redacted] felszámoláshoz vezető nehézségeiről, ennek tudatában egyezett meg az Indítványozó [redacted] [redacted] vel abban, hogy tőle a [redacted] adósságát megszerzi és azt a saját ÁFA-tartozásába beszámítja és ezzel egy akkor még vélt, jövőbeli felszámolási eljárásban hátra sorolható követeléseinek más hitelezők rovására kielégítést szerez. Mindez pedig a Kúria szerint „nyilvánvalóan” a jóerkölcsbe ütközik.

58. Csakhogy a Kúria ezzel valójában nem indokolta meg a döntését. A Kúria ugyanis nem válaszolta meg azon indítványozói védekezést, mely a következő félmondatban foglalható össze: Miért nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütköző a nem adós Indítványozó részéről a magánérdek követése? Az [redacted] tudott a [redacted] anyagi nehézségeiről – melyet nem ő, hanem a magyar állam az üzleti élet realitásait nélkülöző [redacted] okozott. Ebben a helyzetben az [redacted] nyilván saját veszteségei minimalizálására törekedett. Hol van a magyar jogban vagy az Alaptörvényben olyan szabály, mely előírja, hogy egy potenciálisan csődbe menő gazdasági társaságnak az Indítványozó előtt nem is ismert jövőbeli hitelezőinek védelmét neki saját érdeke előtt kellene szem előtt tartania? Milyen jogszabály kötelezné az [redacted] t, de különösen az [redacted] t, aki abszolút függetlenné vált a Felperestől, hogy a saját gazdasági érdekeiket kifejezetten sértve, Felperes hitelezőit juttassák előnyhöz a maguk kárára?

59. Az érvelés ezen a pontján egy nagyon fontos dologra kell felhívni a figyelmet. Lehetséges, hogy a Kúria álláspontja a helyes. Indítványozó ezt vitatja, de nem jelen alkotmánybírósági beadványban. Beadványa nem tekinthető ezért ún. negyedfokú jogorvoslati kérelemnek.

60. Az Indítványozó ebben a beadványban nem a Kúria ítéletének helyességét vitatja – hanem csak értetlenül áll előtte, a Kúria ugyanis az ügy súlyának és komplexitásának megfelelő indokolást nem adott ítéletének. Ezen hiányt mi sem mutat jobban, minthogy a Kúria egy sort sem szentelt annak a kérdésnek, hogy mit is jelent az a polgári jogi fogalom, hogy „nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközés”. A Kúria ebben az esetben ha nem is alapjogi, de alapelvi bíráskodást folytatott, mely ebből adódóan nagy hasonlóságot mutathat(na) a t.

Alkotmánybíróság ítélkezésével. Az analógia legalábbis adja magát, hogy milyen alkotmánybírósági döntés lenne az, mely pl. a szólásszabadság kapcsán a túlságosan szabadszajú újságíró elmarasztalná (vagy az ezt tevő bírósági ítéletet helyben hagyná), de anélkül, hogy egy szót is mondana arról, hogy elviekben mi a szólásszabadság tartalma. Az ilyen alkotmánybírósági határozat valójában teljességgel haszontalan lenne, hiszen hiányzik belőle minden bírósági határozat lényege, hogy önmagán túlmutatva, kisebb vagy nagyobb mértékben, de iránytűül szolgál a jövőbeli jogvitákhoz (és nem utolsósorban megelőzésükhöz.)

61. A Kúria döntése pontosan ilyen – valójában nem is tekinthető alkotmányos értelemben vett ítéletnek. A Kúria ítélete ugyanis nem tesz mást, mint döntése indokolásában újra felsorolja az ügy tényeit, majd levonja a végkövetkeztetést evidenciának tekintve azt. A dolog abszurd, hiszen ha a jogvita tárgyát képező események mindenki számára evidensek lettek volna, magára a jogvitára sem került volna sor; ezt a Kúriának is át kellett volna látnia, még akkor is, ha a helyzet számára világosabb mint a nap. Az Indítványozó vonatkozásában pedig még látszat szintjén sem jelenik meg indoklás, hogy milyen alapon vélte úgy a Szegedi Törvényszék és a Kúria, hogy az Indítványozó magatartása jóerkölcsbe ütköző, hiszen részéről az eredeti kölcsön eredeti szerződés szerinti visszafizetése történt meg a szerződés aláírásával. A Kúria döntése ismételten adósi pozícióba helyezi az [REDACTED]-t, de arra vonatkozó indoklás nincs, hogy miért köteles ezt ő maga viselni, a teljesség kedvéért megjegyezve azt is, hogy az [REDACTED] adósságának „feléledéséről” sem ejt semmilyen szót. A Kúriának meg kellett volna indokolnia álláspontját, de ezt nem tette meg, csak kinyilatkoztatta azt, mely az Alaptörvény XXVIII. Cikke értelmében nem elfogadható.

62. A Kérelem további jogi alapja Magyarország Alaptörvényének XIII. cikk (1) és (2) bekezdése (tulajdonhoz való jog).

Az Alkotmánybíróság jelenlegi gyakorlata a tulajdonjog állam általi korlátozásának három csoportját különíti el: a legsúlyosabb állami beavatkozásként tekinti a tulajdon elvételét (államosítás, kisajátítás), mely a tulajdon minden részjogosítványát teljes egészében

megszünteti. A második csoporthoz tartoznak a tulajdon használatát szabályozó rendelkezések (tipikusan pl. építési előírások), illetve a tulajdont terhelő közterhek (pl. adók) fizetésére vonatkozó szabályok. E két klasszikus csoport mellett a harmadik csoportot azok a közhatalmi beavatkozások alkotják, amelyek nem sorolhatók az előző két csoportba, és jellemzőjük, hogy a tulajdonos dologhoz fűződő jogosítványait nem szüntetik meg teljes egészében, de mégis lényeges – akár a kisajátításhoz mérhető – módon érintik a tulajdon tárgyát, korlátozzák a tulajdonos jogait.

Az Alkotmánybíróság megítélése szerint egy magánfél tulajdonjog gyakorlásának teljességéhez fűződő jogát nem korlátozhatja a közhatalom.

A jelen ügyben az [REDACTED] mint Indítványozónak a tulajdonához fűződő jogosítványát, a rendelkezéshez való jogát korlátozza az Ítélet, ellenszolgáltatás és lényegi indoklás nélkül.

A Kúria döntése értelmében az [REDACTED] elé történő, a követelés dologi hatályú átruházása azért semmis, mert azt a Kúria szerint az [REDACTED], a „jogszerűtlenül visszatartott ÁFA összegébe, hónapokkal később beszámította”. Az [REDACTED] részéről semmilyen jogellenes, de még jóerkölcsbe ütköző magatartás megemlítésre sem került a Kúria ítéletében, de az sem, hogy a dologi hatállyal átadott követelés legalább megilletné az [REDACTED] az [REDACTED] szemben. A Kúria döntése lényegében megfosztotta az [REDACTED] t a követeléstől, mint vagyonelemről, és ismételt adósi pozícióba helyezte az [REDACTED] -t az [REDACTED] -vel szemben, miközben ő a 2013-ban létrejött szerződésben foglaltak szerint kötelezettségét teljesítette az [REDACTED] felé. A Kúria önkényes jogértelmezése így nem csupán a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmére, de az Indítványozó tulajdonhoz való joga is sérült.

A magánjogi tulajdon csak annyiban és olyan keretek között létezik, amennyiben azt jogalkotás biztosítja, és így az alkotmányos tulajdonfogalom nemcsak a tulajdon polgári jogi fogalmával nem azonos, hanem a polgári jogi tulajdon tárgyainál (vagyis a „dolgoknál”) sokkal szélesebb kört ölel fel. Az alkotmányos szintű védelemben részesül minden vagyoni értékű jog, amelyet a jogrend úgy rendel a jog jogosultjához, hogy az a joghoz tartozó rendelkezési jogosultságot saját belátása szerint gyakorolhatja. A tulajdonjog egyik

legerősebb részjogosítványa a rendelkezés joga, mely jelen perben az Indítványozó vonatkozásában sérült.

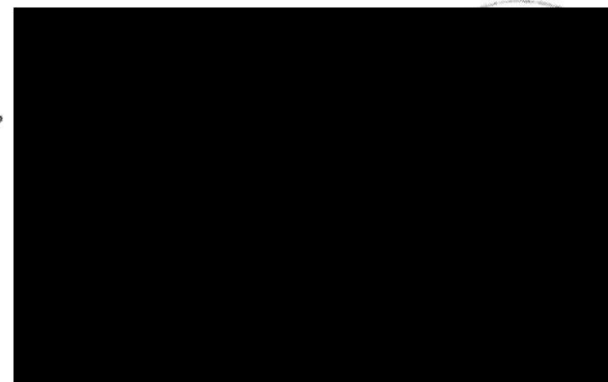
Összefoglalás és Kérelem

63. Az ügyben ítélező bíróságok az eljárás egészét tekintve nem tisztességes eljárásban jártak el. Az ügyben a végsőszót kimondó Kúria függetlensége és pártatlansága erősen megkérdőjelezhető, az eljárás során nem biztosították a fegyveregyenlőség elvét és végezetül valójában sem az Ítéltábla, sem a Kúria nem tett eleget az indokolási kötelezettségének. Mindez sérti az Alaptörvény XXVIII. Cikk (1) bekezdését, valamint az Alaptörvény XIII. Cikkének (1) és (2) bekezdését.

Tisztelt Alkotmánybíróság, a beadványban részletesen kifejtett indokok alapján kérem, hogy a Kúria Pfv.VII.21.889/2017/11. számon hozott ítéletét (I/1. szám alatt csatolva) valamint a Szegedi Ítéltábla Gf.III.30.084/2017/4. számon hozott ítéletét (I/2. szám alatt csatolva) mint alaptörvény-ellenes bírói döntéseket semmisítse meg.

Budapest, 2018. február 19.

Tisztelettel,

Képviselőtében:

Dr. Strausz Éva
ügyvéd

